

חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"ב-1972*

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה –

- "פסק דין למזונות" – ססק דין או החלטה אחרת של בית משפט או בית דין מוסמך, לפיו חייב אדם לשלם מזונות לכן זוגו או לילדו הקטין או להורהו;
- "זוכה" – מי שפסק דין למזונות ניתן לזכותו, לרבות הורה שפסק דין למזונות ניתן לזכות ילדו הקטין הנמצא בהחזקתו אף אם אינו עמו;
- "חייב" – מי שפסק דין למזונות ניתן לחובתו;
- "ילד קטין" – לרבות קטין מאומץ וילד בגיר שאינו מסוגל לכלכל את עצמו;
- "המוסד" – המוסד לביטוח לאומי.

פרק ב': תשלום לזוכה מאת המוסד

2. זוכה שמקום מרשבו בישראל זכאי לבקש מאת המוסד תשלום חדשי לפי הוראות חוק זה.
3. שיעורי התשלום הם כפי שנקבעו בפסק הדין למזונות או בתקנות, הכל לפי השיעור הקטן יותר.
4. (א) בקשת זוכה לתשלום תוגש למוסד, בדרך ששר העבודה, בהתייעצות עם שר המשפטים, קבע בתקנות.
- (ב) נתקיימו בזוכה הוראות חוק זה ההתקנות על פיו, ישלם המוסד לזוכה את השיעורים המגיעים לו לפי חוק זה.
5. המוסד יודיע למבקש, תוך שלושים יום מיום הגשת הבקשה, על אישור הבקשה ועל שיעור התשלום או על דחיית הבקשה.
6. תשלום לפי חוק זה ישולם לזוכה במשך התקופה הקבוצה בפסק הדין למזונות, כל עוד מוטלת על החייב חובה בתשלום המזונות, אולם לא ישולם למפרע אלא עד היום שנקבע בפסק הדין או עד שנה אחת לפני יום הגשת הבקשה למוסד, הכל לפי המאחר.
7. (א) בית משפט או בית דין מוסמך המבטל פסק דין למזונות או משנה את תכנו, יודיע על כך מיד למוסד.
- (ב) נודע למוסד על ביטול פסק הדין למזונות או על שינוי, יבטל את התשלום לזוכה או ישנה את שיעורו, הכל לפי פסק הדין, ויודיע על כך מיד לזוכה.
8. הזוכה חייב, לפי בקשת המוסד, לתת לו בעל פה או בכתב כל מידע לענין זכויותיו לפי חוק זה שיש לו או שיגיע אליו, לרבות מסמכים שברשותו או שבאפשרותו לקבלם.

* נתקבל בכנסת, ביום ה' בניסן תשל"ב (23 במרץ 1972); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהח' 922, תשל"א, עמ' 95.

9. (א) התשלומים ישולמו לזוכה שאינו נוקט בהליכים לביצוע פסק הדין למזונות.
(ב) נקט הזוכה בהליכי ביצוע לפני שהגיש בקשה למוסד, רשאי הוא להפסיק ולהגיש בקשה לפי חוק זה.

(ג) נקט הזוכה הליכי ביצוע לאחר שהגיש בקשה למוסד, ייפסקו זכויותיו לתשלומים מאת המוסד.

(ד) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקרים ותנאים שבהם לא ייפסקו זכויותיו של הזוכה לתשלומים על אף האמור בסעיף קטן (ג).

10. מקום שהמוסד לא גבה את השיעור המלא לפי פסק הדין למזונות כאמור בסעיף 14, רשאי הזוכה, במועד ובדרך שנקבעו בתקנות, לנקוט הליכי ביצוע בשל ההפרש שבין שיעורי התשלום כפי שנקבע בפסק הדין למזונות לבין הסכום המשתלם מאת המוסד.

זכות הזוכה
לגבות הפרשים

11. לשכת הוצאה לפועל שאליה הגיש זוכה בקשה לביצוע פסק דין למזונות, תודיע על כך מיד למוסד.

הודעה למוסד

12. (א) קיבל הזוכה מן החייב או מטעמו כסף או שווה כסף לפי פסק דין למזונות, יודיע על כך למוסד תוך שלושים יום מיום קבלתו.

גיבוי סכומים
שנתקבלו מאת
החייב

(ב) המוסד יגבה מן התשלום שהוא משלם לזוכה לפי חוק זה כל סכום ששילם שלא כדין; כן יגבה המוסד כל סכום כסף או שווה כסף שקיבל הזוכה מן החייב או מטעמו שלא באמצעות המוסד, מלבד סכומים שגבה הזוכה לפי האמור בסעיף 10.

(ג) לא נזכה מן התשלום סכום כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי המוסד לתבוע מן הזוכה בבית דין אזורי לעבודה את החזרת הסכום.

13. זוכה הסבור שקופה בזכותו לתשלום לפי חוק זה, רשאי, בדרך ובמועד שנקבעו בתקנות, להגיש תובענה לבית דין אזורי לעבודה; אולם אם פסק הדין למזונות טעון הבהרה, תהא סמכות ההבהרה בידי בית המשפט או בית הדין שנתנו.

חובענה

פרק ג': גבייה מן החייב

14. (א) המוסד יגבה מן החייב כל סכום שהגיע או המגיע ממנו לזוכה לפי פסק הדין למזונות, לרבות ריבית כפי שנפסק והוצאות גביה ושכר טרחת עורך דין כפי שנקבע בהוראה לפועל.

גבייה וקיצוץ

(ב) פסק הדין למזונות יבוצע בדרך האמורה בחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, כאילו ניתן לזכות המוסד, לרבות האמור בפרק ז' שבו.

(ג) היה המוסד חב לחייב סכום כסף על פי כל דין, רשאי הוא לקזו כנגד אותו סכום את התשלום המשתלם לזוכה; החייב רשאי לפנות בענין הקיזוז לבית הדין האזורי לעבודה.

15. גבה המוסד מן החייב יותר מהתשלומים ששילם לזוכה לפי חוק זה, יעביר את ההפרש לזוכה אחרי גיבוי הוצאות גביה ושכר טרחת עורך דין, במידה שנגבו מהחייב כאמור בסעיף 14 (א).

העברת ההפרש
לזוכה

פרק ד' : הוראות שונות

16. אוצר המדינה יקציב למוסד את כל הכספים הדרושים לו כדי לבצע את התשלומים לזוכים לפי הוראות פרק ב'.
17. זוכה אשר ללא הצדק סביד לא הודיע למוסד, כאמור בסעיף 12(א), דינו – מאסר שני חדשים או קנס 1000 לירות.
18. (א) מקום שנתקבלו כספים בלשכת הוצאה לפועל, לפי הליכים שנקט המוסד על פי סעיף 14(א) ושהזוכה נקט לפי סעיף 10, ישמשו כספים אלה תחילה לזכותו של הזוכה.
(ב) השלומים שהמוסד משלם לזוכה לפי חוק זה, דינם כדין מזונות, לענין עיקול, העברה, שעבוד וקיצוץ.
19. ניתנו לאדם זכויות חובות על פי סעיף 192 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968², זכאי הוא לבקש מאת המוסד תשלום חדשי כאמור בסעיף 2, והוראות חוק זה יחולו עליו בשינויים המחוייבים.
20. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בכפוף לאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-ג), להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע, לרבות קביעת שיעורי תשלום לפי חוק זה, ובלבד שתקנות לענין סעיף 3 יותקנו בהתייעצות עם שר האוצר.
(ב) שר העבודה רשאי, בהתייעצות עם שר המשפטים, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע החפיקידים המוטלים לפי חוק זה על המוסד.
(ג) תקנות על פי סעיפים 3, 9(ד), 15, 21 ו-22 יותקנו באישור ועדת אעבודה של הכנסה.
21. על אף האמור בחוק זה, יוחל בהפעלתו בהדרגה, והוא יחול על סוגי הזוכים ולפי התנאים ששר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר, קבע מזמן לזמן בתקנות.
22. חוק זה יחול רק על פסקי דין למזונות שניתנו לאחר י"ב בתשרי תשל"ב (1 באוקטובר 1971), אולם שר המשפטים בהתייעצות עם שר האוצר רשאי להחיל חוק זה לגבי פסקי דין שניתנו לפני המועד האמור, לתקופות שונות ולסוגי זוכים פלונים, הכל כפי שקבע.
23. תחילתו של חוק זה ביום כ"ג בתשרי תשל"ג (1 באוקטובר 1972), אולם לא ישולמו תשלומים למפרע כאמור בסעיף 6, בשל תקופה שלפני תחילתו.

יעקב ש' שפירא
שר המשפטים

גולדה מאיר
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
בשיא המדינה

² ט"ח תשכ"ח, עמ' 108.